TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2006. gada 15. jūnijā *

Lieta C-466/04

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Tribunal Superior de Justicia de Cantabria* (Spānija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2004. gada 1. oktobrī un kas Tiesā reģistrēts 2004. gada 3. novembrī, tiesvedībā

Manuel Acereda Herrera

pret

Servicio Cántabro de Salud.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs P. Janns [*P. Jann*], tiesneši K. Šīmans [*K. Schiemann*], N. Kolnerika [*N. Colneric*], K. Lēnartss [*K. Lenaerts*] (referents) un E. Juhāss [*E. Juhász*],

* Tiesvedības valoda — spāņu.

ģenerāladvokāts L. A. Hēlhuds [*L. A. Geelhoed*],
sekretāre M. Fereira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2005. gada 24. novembrī,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— Spānijas valdības vārdā — E. Brakehaiss Konesa [*E. Braquehais Conesa*] un H. M. Rodrigess Karkamo [*J. M. Rodríguez Cárcamo*], pārstāvji,

— Beļģijas valdības vārdā — M. Vimmers [*M. Wimmer*], pārstāvis,

— Īrijas vārdā — D. O'Hagans [*D. O'Hagan*], pārstāvis, kam palīdz N. Hailenda [*N. Hyland*], *BL*,

— Kipras valdības vārdā — K. Likurgs [*C. Lycourgos*], pārstāvis,

— Polijas valdības vārdā — E. Bučkovska [*E. Buczkowska*] un T. Novakovskis [*T. Nowakowski*], pārstāvji,

— Somijas valdības vārdā — T. Pinne [*T. Pynnä*], pārstāve,

— Apvienotās Karalistes valdības vārdā — S. Nvokolo [*S. Nwaokolo*], pārstāve, kam palīdz S. Lī [*S. Lee*], *barrister*,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — R. Vidāls [*R. Vidal*] un D. Martins [*D. Martin*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2006. gada 19. janvārī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz 22. un 36. panta interpretāciju Padomes 1971. gada 14. jūnija Regulā (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā (OV L 149, 2. lpp.), tās redakcijā, kas grozīta un atjaunināta ar Padomes 1996. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 118/97 (OV 1997, L 28, 1. lpp., turpmāk tekstā — "Regula Nr. 1408/71"), kā arī uz EKL 10. panta, EKL 12. panta, EKL 49. panta, EKL 81. panta, EKL 82. panta, EKL 87. panta un EKL 249. panta interpretāciju.

2 Šis lūgums tika iesniegts saistībā ar prāvu, kas uzsākta sakarā ar *Servicio Cántabro de Salud* (Kantabrijas [*Cantabria*] autonomās kopienas Valsts veselības dienesta, turpmāk tekstā — "*SCS*") atteikumu segt Akeredas Hereras [*Acereda Herrera*], Spānijas pilsoņa, pārvietošanās, uzturēšanās un ēdināšanas izdevumus, kas radušies saistībā ar saņemto ārstēšanu Francijā, kā arī izdevumus, kas radušies ģimenes loceklim, kurš viņu pavadīja.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

3 Regulas Nr. 1408/71 22. pantā, kura nosaukums ir "Uzturēšanās ārpus kompetentās valsts. Atgriešanās vai pārcelšanās uz dzīvi citā dalībvalstī slimības vai maternitātes laikā. Nepieciešamība doties uz citu dalībvalsti, lai saņemtu pienācīgu ārstēšanu", ir noteikts:

"1. Tādam darbiniekam vai pašnodarbinātai personai, kas atbilst kompetentās valsts tiesību aktu nosacījumiem par tiesībām uz pabalstiem, attiecīgi ņemot vērā 18. pantu, un:

a) kura stāvoklī nepieciešami tūlītēji pabalsti uzturēšanās laikā citā dalībvalstī;

vai

[..]

c) kuram kompetentā institūcija ir atļāvusi doties uz citu dalībvalsti, lai saņemtu tur savam stāvoklim pienācīgu aprūpi,

ir tiesības:

i) uz pabalstiem natūrā, ko kompetentās institūcijas vārdā nodrošina uzturēšanās [..] institūcija saskaņā ar tiesību aktiem, ko piemēro šī institūcija, tā, it kā viņš būtu tajā apdrošināts; kompetentās valsts tiesību akti tomēr reglamentē laika posma ilgumu, kurā tiek nodrošināti šie pabalsti;

ii) uz naudas pabalstiem, ko nodrošina kompetentā institūcija saskaņā ar tiesību aktiem, ko tā piemēro [..].

2. [..]

Atļauju, kas pieprasīta saskaņā ar šā panta 1. punkta c) apakšpunktu, nevar atteikt, ja minētā ārstēšana ietilpst to pabalstu skaitā, ko nodrošina tās dalībvalsts tiesību akti, kurā attiecīgā persona dzīvojusi, un ja viņai šādu ārstēšanu nevar sniegt tādā termiņā, kas parasti vajadzīgs, lai saņemtu minēto ārstēšanu dzīvesvietas valstī, ņemot vērā viņas pašreizējo veselības stāvokli un iespējamo slimības gaitu.

[..]"

4 Regulas Nr. 1408/71 23. pantā ir lasāms:

"1. Tādas dalībvalsts kompetentā institūcija, kuras tiesību akti nosaka, ka naudas pabalstu aprēķināšana balstās uz vidējo algu vai vidējām iemaksām, nosaka šo vidējo algu vai šīs vidējās iemaksas, vienīgi atsaucoties uz tām algām vai iemaksām, kas veiktas pilnos laika posmos saskaņā ar minētajiem tiesību aktiem.

2. Tādas dalībvalsts kompetentā institūcija, kuras tiesību akti nosaka, ka naudas pabalstu aprēķināšana balstās uz standarta algu, ņem vērā vienīgi standarta algu vai, attiecīgā gadījumā, vidējo standarta algu par tiem laika posmiem, kas pabeigti saskaņā ar minētajiem tiesību aktiem.

3. Tādas dalībvalsts kompetentā institūcija, saskaņā ar kuras tiesību aktiem naudas pabalsta summa mainās atkarībā no šīs ģimenes locekļu skaita, ņem vērā arī tos attiecīgās personas ģimenes locekļus, kuru dzīvesvieta atrodas citā dalībvalstī, tā, it kā viņi dzīvotu kompetentajā valstī."

5 Regulas Nr. 1408/71 36. pantā ir paredzēts:

"1. Pabalstus natūrā, ko saskaņā ar šo nodaļu nodrošina vienas dalībvalsts institūcija kādas citas dalībvalsts institūcijas vārdā, visā pilnībā kompensē.

2. Šā panta 1. punktā minētās kompensācijas nosaka un veic saskaņā ar 98. pantā minētajā ieviešanas regulā paredzēto kārtību, balstoties vai nu uz iesniegtiem faktiskos izdevumus apliecinošiem dokumentiem, vai vienreizējiem maksājumiem.

Ja izmanto vienreizējos maksājumus, tie ir tādi, kas nodrošina, lai kompensācija pēc iespējas precīzāk atbilstu faktiskajiem izdevumiem.

3. Divas vai vairāk dalībvalstis vai šo valstu kompetentas iestādes var noteikt citu kompensācijas kārtību, kā arī var atteikties no jebkādiem kompensācijas norēķiniem to jurisdikcijā esošu institūciju starpā."

6 Nodaļā, kas attiecas uz nelaimes gadījumiem darbā vai arodslimībām, Regulas Nr. 1408/71 59. pantā ar nosaukumu "Tādas personas transportēšanas izmaksas, kas cietusi nelaimes gadījumā darbā vai slimo ar arodslimību" ir lasāms:

"1. Tādas dalībvalsts kompetentā institūcija, kuras tiesību aktos ir paredzēts uzņemties tādas personas transportēšanas izmaksas, kas cietusi nelaimes gadījumā darbā vai slimo ar arodslimību, vai nu uz viņas dzīvesvietu, vai slimnīcu, uzņemas šādas izmaksas līdz atbilstīgajai vietai citā dalībvalstī, kur šī persona dzīvo, ar noteikumu, ka šī institūcija iepriekš dod atļauju šādai transportēšanai, pienācīgi ņemot vērā iemeslus, kas to pamato. Šādu atļauju neprasa pārrobežu darba ņēmējiem.

2. Tādas dalībvalsts kompetentā institūcija, kuras tiesību aktos ir paredzēts uzņemties tādas personas mirstīgo atlieku transportēšanas izmaksas, kas gājusi bojā nelaimes gadījumā darbā, līdz apglabāšanas vietai, saskaņā ar tiesību aktiem, ko tā piemēro, uzņemas šādas izmaksas līdz atbilstīgajai vietai citā dalībvalstī, kur šī persona dzīvoja laikā, kad notika nelaimes gadījums."

7 Saskaņā ar 18. un 24. pantu Padomes 1972. gada 21. marta Regulā (EEK) Nr. 574/72, ar kuru nosaka izpildes kārtību Regulai (EEK) Nr. 1408/71 (OV L 74, 1. lpp.), redakcijā, ko groza un atjaunina Padomes 1996. gada 2. decembra Regula Nr. 118/97 (turpmāk tekstā — "Regula Nr. 574/72"), lai saņemtu naudas pabalstu atbilstoši Regulas Nr. 1408/71 22. panta 1. punkta c) apakšpunkta ii) daļai, parasti ir jāiesniedz "paziņojums par darba pārtraukšanu vai, ja to paredz tiesību akti, ko piemēro kompetentā iestāde vai dzīvesvietas iestāde, — ārstējošā ārsta izsniegta darba nespējas apliecība".

8 Kā tas izriet no Eiropas Kopienu Viesstrādnieku sociālā nodrošinājuma administratīvās komisijas 1993. gada 7. oktobra Lēmuma Nr. 153 (94/604/EK), par paraugveidlapām, kas vajadzīgas, lai piemērotu Regulu Nr. 1408/71 un Regulu Nr. 574/72 (E 001, E 103-E 127) (OV 1994, L 244, 22. lpp.), veidlapa E 112 ir nepieciešamais apstiprinājums, lai piemērotu Regulas Nr. 1408/71 22. panta 1. punkta c) apakšpunkta i) daļu.

Valsts tiesiskais regulējums

9 Regulas Nr. 1408/71 spēkā stāšanās brīdī Spānijā, proti, 1986. gada 1. janvārī, jautājumu par ārpus valsts veselības sistēmas esošo dienestu sniegto veselības aprūpi reglamentēja 18. pants 1967. gada 16. novembra Dekrētā Nr. 2766/1967 par veselības aprūpi un vispārējās sociālā nodrošinājuma sistēmas medicīnas pakalpojumu organizāciju (*BOE* Nr. 354, 28.11.67., 16425. lpp.).

10 Šajā pantā pēc būtības ir paredzēts, ka sociāli apdrošinātai personai, kas nolemj vērsties pie dienestiem, kurus tam nav norādījusi kompetentā iestāde, principā nav tiesību saņemt radušos izdevumu kompensāciju (1. punkts). Tiesības saņemt kompensāciju izņēmuma kārtā ir paredzētas gadījumos, kad attiecīgā organizācija ir

"nepamatoti atteikusi" sociāli apdrošinātai personai sniegt viņas veselības stāvoklim nepieciešamo aprūpi (3. punkts) vai arī kad nepieciešamību izmantot valsts veselības sistemā neietilpstošus pakalpojumus rada "vajadzība saņemt steidzamu aprūpi, lai glābtu dzīvību" (4. punkts).

11 Saskaņā ar iesniedzējtiesas sniegto informāciju Dekrēta Nr. 2766/1967 18. panta 3. un 4. punktā ir paredzēts kompensēt izdevumus, kuros ietver atbilstoši valsts judikatūrai un par valsts veselības sistēmu atbildīgo administratīvo iestāžu praksei sociāli apdrošinātai personai un vajadzības gadījumā personai, kurai sociāli apdrošinātās personas veselības stāvokļa dēļ viņš jāpavada, radušos pārvietošanās, uzturēšanās un ēdināšanas izdevumus.

12 Iesniedzējtiesa precizē, ka Regulas Nr. 1408/71 spēkā stāšanās laikā Spānijā tiesības saņemt šo izdevumu kompensāciju tika paredzētas arī gadījumos, kas minēti šīs regulas 22. panta 1. punkta a) un c) apakšpunktā, jo pirmais no šiem gadījumiem ir līdzīgs tam, kas minēts Dekrēta Nr. 2766/1967 18. panta 4. punktā, un otrais — tam, kas minēts šī panta 3. punktā.

13 Minēto 18. pantu atceļ un aizstāj 5. pants 1995. gada 20. janvāra Karaliskajā dekrētā Nr. 63/1995 par aprūpes pakalpojumiem valsts veselības sistēmā (*BOE* Nr. 35, 10.02.1995., 4538. lpp.).

14 Atbilstoši šim 5. pantam izdevumus par veselības aprūpi, kas saņemta valsts veselības sistēmā neietilpstošās iestādēs, turpmāk sedz tikai, "ja ārpus valsts veselības sistēmas sniedz steidzamu, tūlītēju un dzīvības glābšanai nepieciešamu aprūpi" un ja ir konstatēts, "ka minētās sistēmas pakalpojumus nebija iespējams izmantot samerīgā laikā un ka šis izņēmums nav nepareizi vai ļaunprātīgi izmantots" (3. punkts).

15 Atbilstoši lēmumā par prejudiciāla jautājuma uzdošanu sniegtajai informācijai, iepriekšējā punktā minēto izmaiņu tiesību aktos rezultātā atceltas Dekrēta Nr. 2766/1967 18. panta 3. punktā iepriekš paredzētās tiesības saņemt kompensāciju par veselības izdevumiem, ja kompetentā iestāde nepamatoti atteikusi sniegt ieinteresētajai personai veselības aprūpi. Līdz ar to Regulas Nr. 1408/71 22. panta 1. punkta c) apakšpunktā minētais gadījums, kas bija līdzīgs šai situācijai, pēc grozījumu izdarīšanas vairs nav saistīts ar valsts tiesību aktiem par pārvietošanās, uzturēšanās un ēdināšanas izdevumu kompensāciju par stacionāro aprūpi citā dalībvalstī. Tomēr šāda veida izdevumu kompensācija joprojām ir iespējama Regulas Nr. 1408/71 22. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētajā gadījumā, jo tas pielīdzināms Dekrēta Nr. 63/1995 5. panta 3. punktā minētajam gadījumam.

Prāvas rašanās fakti un prejudiciālie jautājumi

16 Akereda Herera ir apdrošināts valsts veselības sistēmā kā pašnodarbināta persona.

17 2002. gada jūlijā viņš steidzami tika nogādāts *SCS* piederošā slimnīcā, kur viņam tika konstatēta smaga slimība. To ārstēja šajā slimnīcā.

18 Uzskatot, ka, ievērojot viņa veselības stāvokli, šī ārstēšana nav pietiekama, Akereda Herera 2002. gada 19. augustā lūdza kompetento iestādi izsniegt E 112 veidlapu, lai varētu ārstēties slimnīcā Francijā.

19 2003. gada 17. janvārī viņam tika izsniegta šāda veidlapa, kas bija derīga vienu gadu. *SCS* sedza Francijā veiktās stacionārās aprūpes izdevumus.

20 Šīs ārstēšanas laikā Akereda Herera viņa trauslā veselības stāvokļa dēļ vairākas reizes uz Franciju devās ģimenes locekļa pavadībā. Viņš lūdza *SCS* kompensēt ar šo pārvietošanos saistītos ceļošanas, uzturēšanās un ēdināšanas izdevumus. Šo izdevumu kopējā summa ir EUR 19 594.

21 *SCS* noraidīja šo lūgumu. Akereda Herera cēla prasību atcelt šo lēmumu par noraidījumu *Juzgado de lo Social n°1 de Santander* [Santanderes Sociālo lietu tiesā Nr. 1], kas ar 2003. gada 17. novembra spriedumu šo prasību noraidīja.

22 Akereda Herrera par šo spriedumu iesniedza sūdzību *Tribunal Superior de Justicia de Cantabria* [Kantabrijas Augstākajā tiesā].

23 Rodoties šaubām par Kopienu tiesību interpretāciju, *Tribunal Superior de Justicia de Cantabria* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

"1) Vai Regulas [Nr. 1408/71] 22. panta 1. punkta c) apakšpunkts, 22. panta 2. punkts un 36. pants ir interpretējami tādējādi, ka kompetentās valsts iestādes piešķirta atļauja doties uz citas dalībvalsts teritoriju, lai tur saņemtu nepieciešamo medicīnisko aprūpi, dod sociāli apdrošinātai personai tiesības no atļauju piešķirušās valsts iestādes saņemt kompensāciju par ceļa izdevumiem uz attiecīgo dalībvalsti, par uzturēšanās un par ēdināšanas izdevumiem attiecīgās dalībvalsts teritorijā?

2) Gadījumā, ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai Kopienu tiesībās pastāv tiesību norma vai kritērijs, saskaņā ar kuru nosaka, kuri izdevumi ir atlīdzināmi un kādā apjomā?

3) Gadījumā, ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noraidoša, vai atbilstoši kompetences sadalījuma starp dalībvalstīm un Kopienu iestādēm principam saskaņā ar Eiropas Kopienu dibināšanas līgumu, proti, EKL 10. pantu [..], un Kopienu tiesību normu juridisko statusu atbilstoši EKL 249. pantam [..] dalībvalsts var Kopienu tiesību normas paplašināt ar valsts tiesību aktiem, pieņemot tiesību normas, kas papildina regulas normas un ar ko valsts paredz atšķirīgu regulējumu gadījumiem, kurus visus reglamentē vienas normas, tādējādi kavējot personas izmantot noteiktas iespējas un tiesības, ko tām paredz Kopienu tiesību norma? Proti, vai atbilstoši Eiropas Kopienu dibināšanas līgumam un Regulai [Nr. 1408/71] Spānijas Karaliste var atstāt spēkā valsts tiesību normas, kas sociālā nodrošinājuma sistēmā sociāli apdrošinātai personai piešķir tiesības uz pabalstiem papildus minētās regulas 22. pantā paredzētajām tiesībām, taču iedala grupās šajā regulā minētos gadījumus, kā rezultātā attiecīgos papildu pabalstus var piešķirt visos gadījumos, izņemot 22. panta 1. punkta c) apakšpunktā minēto, kaut arī šķiet, ka šādai nošķiršanai nav objektīva, samērīga un pienācīga pamatojuma?

4) Jebkurā gadījumā:

a) Vai ar EKL 12. pantā paredzēto diskriminācijas aizliegumu pilsonības dēļ ir saderīga tāda veida valsts tiesību norma kā Karaliskā dekrēta Nr. 63/1995 5. panta 3. punktā ietvertā, kura atceļ Karaliskā dekrēta Nr. 2766/1967 18. panta 3. punktu un liedz Spānijas valsts sociālā nodrošinājuma sistēmā aprošinātai personai tiesības saņemt kompensāciju par medicīnisko aprūpi, kas sniegta Spānijas teritorijā reģistrētās slimnīcās vai ko snieguši Spānijā reģistrēti medicīnas darbinieki, ja, ņemot vērā viņas faktisko veselības stāvokli un slimības iespējamo attīstību, aprūpi, kas viņai pienākas atbilstoši valsts sistēmai, nav iespējams sniegt pieņemamā laika

posmā, kaut arī valsts sociālā nodrošinājuma sistēmas pārvaldes iestādei ir jāļauj sociāli apdrošinātajai personai šādos gadījumos saņemt aprūpi slimnīcās un pie medicīnas darbiniekiem, kas reģistrēti citās dalībvalstīs ārpus Spānijas teritorijas?

b) Vai ar EKL 49. pantā un turpmākajos pantos ietverto pakalpojumu sniegšanas brīvības principu ir saderīga tāda veida valsts tiesību norma kā Karaliskā dekrēta Nr. 63/1995 5. panta 3. punktā ietvertā, kura atceļ Karaliskā dekrēta Nr. 2766/1967 18. panta 3. punktu un liedz Spānijas valsts sociālā nodrošinājuma sistēmā aprošinātai personai tiesības saņemt kompensāciju par medicīnisko aprūpi, kas sniegta Spānijas teritorijā reģistrētās slimnīcās vai ko snieguši Spānijā reģistrēti medicīnas darbinieki, ja, ņemot vērā viņas faktisko veselības stāvokli un slimības iespējamo attīstību, aprūpi, kas viņai pienākas atbilstoši valsts sistēmai, nav iespējams sniegt pieņemamā laika posmā, kaut arī valsts sociālā nodrošinājuma sistēmas pārvaldes iestādei ir jāļauj sociāli apdrošinātajai personai šādos gadījumos saņemt aprūpi slimnīcās un pie medicīnas darbiniekiem, kas reģistrēti citās dalībvalstīs ārpus Spānijas teritorijas?

c) Vai ar EKL 81., 82. un 87. pantā paredzētajām normām par konkurenci ir saderīga tāda veida valsts tiesību norma kā Karaliskā dekrēta Nr. 63/1995 5. panta 3. punktā ietvertā, kura atceļ Karaliskā dekrēta Nr. 2766/1967 18. panta 3. punktu un liedz Spānijas valsts sociālā nodrošinājuma sistēmā aprošinātai personai tiesības saņemt kompensāciju par medicīnisko aprūpi, kas sniegta Spānijas teritorijā reģistrētās slimnīcās vai ko snieguši Spānijā reģistrēti medicīnas darbinieki, ja, ņemot vērā viņas faktisko veselības stāvokli un slimības iespējamo attīstību, aprūpi, kas viņai pienākas atbilstoši valsts sistēmai, nav iespējams sniegt pieņemamā laika posmā, kaut arī valsts sociālā nodrošinājuma sistēmas pārvaldes iestādei ir jāļauj sociāli apdrošinātajai personai šādos gadījumos saņemt aprūpi slimnīcās un pie medicīnas darbiniekiem, kas reģistrēti citās dalībvalstīs ārpus Spānijas teritorijas?"

Par prejudiciāliem jautājumiem

Par pirmajiem diviem jautājumiem

24 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa pēc būtības vēlas noskaidrot, vai Regulas Nr. 1408/71 22. panta 1. punkta c) apakšpunkts un 2. punkts, kā arī 36. pants ir interpretējami tādējādi, ka kompetentās valsts iestādes piešķirta atļauja doties uz citas dalībvalsts teritoriju, lai tur saņemtu viņas veselības stāvoklim nepieciešamo aprūpi, dod sociāli apdrošinātai personai tiesības no minētās iestādes saņemt kompensāciju par ceļa, uzturēšanās un ēdināšanas izdevumiem, kas saistīti ar pārvietošanos ārstēšanās nolūkā.

25 Kā Somijas valdība ir uzsvērusi rakstveida apsvērumos, Regulas Nr. 1408/71 22. panta 1. punkta c) apakšpunktā ir izsmeļoši uzskaitītas to pakalpojumu kategorijas, uz kuriem var pretendēt sociāli apdrošināta persona, kuras rīcībā ir kompetentās iestādes izsniegta atļauja.

26 Minētais pants dod šai sociāli apdrošinātajai personai tiesības gan uz "pabalstiem natūrā", kurus uz kompetentās iestādes rēķina nodrošina uzturēšanās dalībvalsts iestāde atbilstoši tās piemērotajiem noteikumiem [i) daļa], gan uz "naudas pabalstiem", kurus nodrošina kompetentā iestāde atbilstoši tās piemērotajiem noteikumiem, ja šī iestāde par to ir panākusi vienošanos ar uzturēšanās dalībvalsts iestādi, kurā ir noteikts, ka šādus pabalstus nodrošina uzturēšanās dalībvalsts iestāde uz kompetentās iestādes rēķina atbilstoši kompetentās dalībvalsts noteikumiem [ii) daļa].

27 Kā apstiprina arī Regulas Nr. 1408/71 22. panta 2. punkta otrās daļas formulējums, šī paša panta 1. punkta c) apakšpunkta i) daļas vienīgais mērķis ir nodrošināt sociāli apdrošinātai personai ar kompetentās iestādes atļauju izmantot "aprūpi" citā dalībvalstī ar tikpat labvēlīgiem izdevumu segšanas nosacījumiem, kādi ir

pacientiem, kas ir apdrošināti atbilstoši šīs pēdējās dalībvalsts tiesību aktiem (skat. 2001. gada 12. jūlija spriedumu lietā C-368/98 *Vanbraekel* u.c., *Recueil*, I-5363. lpp., 32. punkts; 2003. gada 23. oktobra spriedumu lietā C-56/01 *Inizan*, *Recueil*, I-12403. lpp., 21. punkts, un 2006. gada 16. maija spriedumu lietā C-372/04 *Watts*, Krājums, I-4325. lpp., 135. punkts).

28 Kā savos rakstveida apsvērumos uzsver Spānijas valdība, Īrija, kā arī Kipras, Somijas un Apvienotās Karalistes valdības, kompetentās iestādes pienākums atbilstoši Regulas Nr. 1408/71 22. panta 1. punkta c) apakšpunkta i) daļai attiecas tikai uz izdevumiem par sociāli apdrošinātās personas saņemto veselības aprūpi uzturēšanās dalībvalstī, proti, uz aprūpi, kas — kā tas ir pamata prāvā — ir stacionārā aprūpe, uz izdevumiem par pašiem medicīnas pakalpojumiem, kā arī uz izdevumiem, kas tieši saistīti ar šiem pakalpojumiem, par uzturēšanos un ēdināšanu slimnīcā (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Watts*, 136. punkts).

29 "Pabalstu natūrā" pamatiezīme Regulas Nr. 1408/71 nozīmē ir tā, ka to mērķis ir "segt sociāli apdrošinātās personas izdevumus par veselības aprūpi", sedzot vai kompensējot "medicīnas izdevumus", kas radušies šīs personas veselības stāvokļa dēļ (saistībā ar likumā paredzēto sociālās apdrošināšanas sistēmu attiecībā uz aprūpes risku skat. 1998. gada 5. marta spriedumu lietā C-160/96 *Molenaar*, *Recueil*, I-843. lpp., 32. un 34. punkts; skat. arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Watts*, 137. punkts).

30 Arī jēdziens "naudas pabalsti" Regulas Nr. 1408/71 22. panta 1. punkta c) apakšpunkta ii) daļas nozīmē ir jāinterpretē neatkarīgi no Kopienu tiesībām (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Molenaar*, 31. un 33.–36. punkts).

31 Tie galvenokārt ir pabalsti nolūkā kompensēt ar darba nespēju saistīto ienākumu zudumu (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Molenaar*, 31. punkts) un tādu ienākumu zudumu, kas ietekmē ieinteresētās personas un tās ģimenes locekļu,

ja tādi ir, dzīves līmeni, kā tas izriet, pirmkārt, no atsauces Regulas Nr. 1408/71 23. pantā uz aprēķinu sistēmu, saskaņā ar kuru ņem vērā ieinteresētās personas ienākumus, kas var atšķirties atkarībā no ģimenes locekļu skaita, un, otrkārt, no Regulas Nr. 574/72 18. un 24. panta, kas atbilstoši vispārīgam noteikumam naudas pabalstu saņemšanu saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 22. panta 1. punkta c) apakšpunkta ii) daļu dara atkarīgu no paziņojuma par darba pārtraukšanu vai, ja to paredz tiesību akti, ko piemēro kompetentā iestāde, — ārstējošā ārsta izsniegtas darba nespējas apliecības iesniegšanas.

32 Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Molenaar* Tiesa arī aprūpes pabalstu kvalificēja kā "naudas pabalstu", iepriekš norādot, pirmkārt, ka šo pabalstu izmaksā periodiski un tas nav atkarīgs ne no iepriekšējas noteiktu izdevumu rašanās, ne no radušos izdevumu apliecinošu dokumentu turpmākas iesniegšanas, otrkārt, ka minētā pabalsta summa ir noteikta un nav atkarīga no pabalsta saņēmēja faktiskajiem izdevumiem, lai apmierinātu savas vajadzības, un, treškārt, ka pabalsta saņēmējs pilnībā pēc saviem ieskatiem var izmantot viņam tādējādi piešķirtās summas (34. punkts). Ņemot verā šīs īpatnības, tā nosprieda, ka attiecīgais pabalsts ir finansiāls atbalsts, kas ļauj vispārīgi uzlabot atkarīgo personu dzīves līmeni, lai kompensētu papildu izdevumus, kas rodas viņu stāvokļa dēļ (35. punkts).

33 No iepriekšējos divos punktos izklāstītās analīzes izriet, ka jēdziens "naudas pabalsti" attiecas uz periodiskiem pabalstiem, kas nodrošina ienākumus nesaņemto vietā vai finansiālu atbalstu nolūkā aizsargāt slimnieka un viņa ģimenes locekļu, ja tādi ir, visparējo dzīves līmeni. Šis jēdziens turpretī neparedz kompensēt tādus jau radušos izdevumus, kā pakārtotie izdevumi, par kuriem ir strīds pamata lietā.

34 Turklāt ir jānorāda, ka atbilstoši pastavīgai judikatūrai Regulas Nr. 1408/71 22. panta 1. punkts ir paredzēts, lai ļautu sociāli apdrošinātai personai, kurai ir kompetentās iestādes atļauja doties uz citu dalībvalsti, lai tur saņemtu veselības stāvoklim atbilstošu aprūpi, uz kompetentās iestādes rēķina saņemt slimības pabalstus natūrā

atbilstoši tās valsts tiesību aktiem, kurā izmaksā pabalstus. Tomēr šis pants, ja to interpretē, ievērojot tā mērķi, nav paredzēts, lai reglamentētu "kārtību kādā dalībvalstis atbilstoši kompetentajā dalībvalstī pastāvošajiem tarifiem kompensē izdevumus, kas radušies par citā dalībvalstī sniegto aprūpi" (1998. gada 28. aprīļa spriedums lietā C-158/96 *Kohll*, *Recueil*, I-1931. lpp., 27. punkts, un iepriekš minētais spriedums lietā *Vanbraekel* u.c., 36. punkts).

35 Naudas pabalstus, ko atbilstoši Regulas Nr. 1408/71 22. panta 1. punkta c) apakšpunkta ii) daļai izmaksā kompetentās iestādes saskaņā ar tās piemēroto tiesību aktu normām, nevar uzskatīt par tādiem, kas sedz izdevumus, par kuriem ir strīds pamata lietā, kas radušies, saņemot aprūpi citā dalībvalstī.

36 Kā tas izriet no nodaļas, kurā tas ir iekļauts, nosaukuma, Regulas Nr. 1408/71 36. pants savukārt attiecas tikai uz līdzekļu kompensāciju, ko savstarpēji veic iestādes. Kā rakstveida apsvērumos ir norādījusi Kipras valdība, tas nedod tiesības sociāli apdrošinātām personām.

37 Turklāt — kā to uzsvērusi Spānijas valdība — ir jānorāda, ka nolūkā precizēt citu izmaksu, kas nav pabalsti naturā un naudas pabalsti, tiesisko regulējumu, Regulā Nr. 1408/71 šajā sakarā ir ietverti skaidri noteikumi, kā liecina minētās regulas 59. pants par "cietušās personas transportēšanas izmaksām", kurš iekļauts nodaļā par nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām.

38 Visbeidzot, ir jāuzsver, ka iepriekš izklāstītā interpretācija ir jāuzskata par tādu, kas neietekmē rezultātu, kuru iegūtu, ja būtu jāpiemēro EKL 49. pants. Tas aizliedz valsts tiesību aktus, kuri liedz segt papildu izdevumus, kas radušies pacientam ar atļauju

doties uz citu dalībvalsti, lai tur saņemtu stacionāro aprūpi, kaut gan tie paredz segt šos izdevumus, ja ārstēšanos veic attiecīgai valsts sistēmai piederošā iestādē (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Watts*, 139. punkts).

39 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz pirmo jautājumu ir jāatbild — Regulas Nr. 1408/71 22. panta 1. punkta c) apakšpunkts un 2. punkts, kā arī 36. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka šīs normas sociāli apdrošinātai personai ar komptentās iestādes atļauju doties uz citu dalībvalsti, lai tur saņemtu viņas veselības stāvoklim atbilstošu stacionāro aprūpi, nedod tiesības saņemt no minētās iestādes pārvietošanās, uzturēšanās un ēdināšanas izdevumu kompensāciju, kas šīs dalībvalsts teritorijā radušies šai personai pašai un personai, kura viņu pavada, izņemot pašas sociāli apdrošinātās personas izdevumus par uzturēšanos un ēdināšanu slimnīcā.

40 Ņemot vērā šo atbildi, otrais jautājums nav jāizskata.

Par trešo jautājumu

41 Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Kopienu tiesības, it īpaši EKL 10. pants un EKL 249. pants, kā arī Regulas Nr. 1408/71 22. pants iestājas pret valsts tiesību aktiem, kas papildus Regulas Nr. 1408/71 22. pantā minētajiem pabalstiem šī panta 1. punkta a) apakšpunktā minētajos gadījumos paredz tiesības uz papildu pabalstiem, bet šādas tiesības neparedz šī punkta c) apakšpunktā minētajos gadījumos.

42 Šajā sakarā, tā kā nav jālemj par to, vai minētā 22. panta 1. punkta attiecīgi a) un c) apakšpunktā minētās situācijas ir salīdzināmas, ir jānorāda, ka minētās regulas 22. pants neattiecas uz attiecīgajiem papildu pabalstiem. Šādos apstākļos, kā to savos rakstveida apsvērumos ir norādījusi Īrija, kā arī Polijas un Apvienotās Karalistes valdības, nevar uzskatīt, ka tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamata prāvā apstrīdētais, liedz tiesības saņemt pabalstus natūrā un naudas pabalstus, ko Regulas Nr. 1408/71 22. panta 1. punkta c) apakšpunkts piešķir sociāli apdrošinātai personai, kurai kompetentā iestāde atbilstoši šim noteikumam izsniegusi atļauju doties uz citu dalībvalsti ārstēšanās nolūkā.

43 No minētā izriet, ka minētajos tiesību aktos ir ņemti vērā Regulas Nr. 1408/71 22. panta 1. punkta c) apakšpunktā paredzētie pienākumi un tie tādējādi neierobežo šī noteikuma tiešo iedarbību.

44 Tie nepārkāpj EKL 10. pantā minēto lojālas sadarbības principu.

45 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz trešo jautājumu ir jāatbild — valsts tiesību akti, kas papildus Regulas Nr. 1408/71 22. panta 1. punktā minētajiem pabalstiem šī 1. punkta a) apakšpunktā minētajā gadījumā paredz tiesības uz papildu pabalstiem, bet šādas tiesības neparedz šī punkta c) apakšpunktā minētajā gadījumā, neierobežo šī noteikuma tiešo iedarbību un nepārkāpj EKL 10. pantā minēto lojālas sadarbības principu.

Par ceturto jautājumu

46 Ar ceturto jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai ar EKL 12., 49., 81., 82. un 87. pantu ir saderīgi tādi grozījumi, kas veikti valsts tiesību aktos 1995. gadā,

atbilstoši kuriem sociāli apdrošinātā persona, kurai valsts veselības sistēmā nav iespējams pieņemamā termiņā sniegt viņas veselības stāvoklim nepieciešamo aprūpi, nevar prasīt segt tos izdevumus, kas saistīti ar saņemto veselības aprūpi pie Spānijā reģistrētiem, bet minētai sistēmai nepiederošiem medicīnas darbiniekiem, kaut gan Regulas Nr. 1408/71 22. pantā paredzētajos apstākļos Spānijas iestādēm ir jāizsniedz sociāli apdrošinātai personai atļauja doties uz citu dalībvalsti, lai tajā saņemtu aprūpi uz šo ietāžu rēķina.

47 Jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tikai valsts tiesai, kura izskata strīdu un kurai ir jāuzņemas atbildība par paredzēto tiesas nolēmumu, ņemot vērā lietas īpatnības, ir jānovērtē gan tas, cik lielā mērā prejudiciālais nolēmums ir nepieciešams sprieduma taisīšanai, gan arī Tiesai uzdoto jautājumu atbilstība (skat. it īpaši 1995. gada 15. decembra spriedumu lietā C-415/93 *Bosman*, *Recueil*, I-4921. lpp., 59. punkts, un 2000. gada 13. jūlija spriedumu lietā C-36/99 *Idéal tourisme*, *Recueil*, I-6049. lpp., 20. punkts).

48 Neņemot vērā to, Tiesa uzskatīja, ka tā nevar lemt par valsts tiesas uzdotu prejudiciālo jautājumu, ja ir acīmredzams, ka Kopienu tiesību normas spēkā esamības interpretācijai vai vērtējumam, ko lūgusi sniegt valsts tiesa, nav nekāda sakara ar pamata prāvā esošo situāciju vai tās priekšmetu, ja problēma ir hipotētiska vai arī ja Tiesai nav zināmi faktiskie vai tiesiskie apstākļi, kas vajadzīgi, lai lietderīgi atbildētu uz tai uzdotajiem jautājumiem (skat. iepriekš minētos spriedumus lietās *Bosman*, 61. punkts, un *Idéal tourisme*, 20. punkts).

49 Pamats prejudiciāla jautājuma uzdošanai ir nevis iespēja saņemt konsultatīvus viedokļus par vispārīgiem vai hipotētiskiem jautājumiem, bet vajadzība faktiski iztiesāt prāvu (skat. 1998. gada 12. marta spriedumu lietā C-314/96 *Djabali*, *Recueil*, I-1149. lpp., 19. punkts).

50 Šajā gadījumā, kā tas izriet no ceturtā jautājuma formulējuma un pamatiem, kurus iesniedzējtiesa norādījusi šī jautājuma pamatošanai, valsts tiesa vērtējuma saņemšanai vēlas iesniegt Tiesai jautājumu par to, vai, iespējams, pastāv sociāli apdrošinātas personas Spānijā diskriminācija, kam valsts veselības sistēmā nav iespējams sniegt ārstēšanu pieņemamā termiņā un kas ir vērsusies pie privātas veselības aprūpes iestādes Spānijā, ja šai sociāli apdrošinātajai personai kopš 1995. gadā izdarītajiem valsts tiesību aktu grozījumiem vairs nav tiesību prasīt segt veselības izdevumus, kas radušies, izmantojot šādas privātas iestādes pakalpojumus, ja vien nav runa par neatliekamu medicīnisku palīdzību, kaut gan sociāli apdrošinātai personai, kurai kompetentā iestāde ir izsniegusi atļauju ārstēties citā dalībvalstī, atbilstoši Regulas Nr. 1408/71 22. panta 1. punkta c) apakšpunktam ir tiesības prasīt šādu izdevumu segšanu.

51 Tādēļ ir jākonstatē, kā to savos rakstveida apsvērumos ir atzinušas Spānijas un Apvienotās Karalistes valdības, ka šis jautājums nav saistīts ar strīda pamata lietā priekšmetu, proti, vai ir jākompensē pārvietošanās, uzturēšanās un ēdināšanas izdevumi, kas sociāli apdrošinātai personai ar kompetentās iestādes izsniegtu atļauju un personai, kura viņu pavada, ir radušies citā dalībvalstī, saņemot stacionāro aprūpi.

52 Tādējādi uz ceturto jautājumu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

53 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

1) **22. panta 1. punkta c) apakšpunkts un 2. punkts, kā arī 36. pants Padomes 1971. gada 14. jūnija Regulā (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, redakcijā, kas grozīta un atjaunināta ar Padomes 1996. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 118/97, ir jāinterpretē tādējādi, ka šīs normas sociāli apdrošinātai personai ar komptentās iestādes atļauju doties uz citu dalībvalsti, lai tur saņemtu viņas veselības stāvoklim atbilstošu stacionāro aprūpi, nedod tiesības saņemt no minētās iestādes pārvietošanās, uzturēšanās un ēdināšanas izdevumu kompensāciju, kas šīs dalībvalsts teritorijā radušies sociāli apdrošinātajai personai un personai, kura viņu pavada, izņemot sociāli apdrošinātās personas izdevumus par uzturēšanos un ēdināšanu slimnīcā;**

2) **valsts tiesību akti, kas papildus Regulas Nr. 1408/71 22. panta 1. punktā, redakcijā, kas grozīta un atjaunināta ar Regulu Nr. 118/97, minētajiem pabalstiem šī 1. punkta a) apakšpunktā minētajā gadījumā paredz tiesības uz papildu pabalstiem, bet šādas tiesības neparedz šī punkta c) apakšpunktā minētajā gadījumā, neierobežo šī noteikuma tiešo iedarbību un nepārkāpj EKL 10. pantā minēto lojālas sadarbības principu.**

[Paraksti]